

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ.

ਭੰਡਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਜੇ.ਐੱਡ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.

ਕੁੰਦਨ ਅਤੇ ਨੌਂ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 252

ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (1949ਦਾ XXXVIII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 3—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ—ਆਰਟੀਕਲ 31 ਅਤੇ 226—ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ—ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਆਰਟੀਕਲ 31 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ-ਕੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ - ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ - ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਭੋਜਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੰਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਇਹ ਕਿਸੇ ਜੁਬਾਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਢੇਲ ਦੀ ਥਾਪ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਬਾਨੀ ਐਲਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਧਰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜੁਬਾਨੀ ਨੋਟਿਸ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡਿੱਗੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ

ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰ. ਸ਼ਿਆਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਬੰਬਈ ਰਾਜ, ਬਨਾਮ ਭਾਣਜੀ ਮੁੰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (3), ਗਾਂਧੀਨਗਰ ਮੋਟਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ (4), ਅਤੇ ਸਈਅਦ ਮੁਹੰਮਦ। ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਭੋਪਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ-

(1) ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸਿਰਲੇਖ, ਕਬਜ਼ੇ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਭੋਗ-ਵਿਲਾਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੰਗ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(2) ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕਰੇ।

(3) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1949 (ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ. ਨੰ. XXXVIII ਆਫ਼ 1949) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਪਿੰਡ ਲਾਲਾ ਪੰਗਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ 3,400 ਵਿੱਘੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ।

ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। (ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਅੱਬਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਸ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)।

ਹੁਣ, ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਡਿੱਗੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਉਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।" ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਛੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਢੀ ਲਈ ਅਣ-ਵਾਹੀ ਪਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੀਜ਼ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਭੋਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਡਿੱਗੀ ਪਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਛੇ ਵਾਢੀਆਂ ਲਈ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਉੱਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਣਵਰਤੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪੰਡਤ ਸ਼ਿਆਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਿਕੁਇਜ਼ਿਸ਼ਨਿੰਗ ਆਫ਼ ਇਮੇਵੇਬਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਅਸਥਾਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਬੁਰਾ ਫਾਲਸਾ ਸੀ, ਜੇ., ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ-

“ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

".....ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ....."

ਜਾਂ ਤਾਂ 'ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ' ਜਾਂ 'ਜਨਹਿਤ ਵਿਚ' ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਾਕੰਸ਼, 1947 ਦੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ 1948 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਭਾਣਜੀ ਮੁੰਜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਬੰਬਈ ਲੈਂਡ ਰਿਕੁਇਜ਼ਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬੋਸ, ਜੇ. ਨੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (2) ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ:

“ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਕਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਇਹ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ।

ਬੋਸ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੰਗ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ-

“ਅਜਿਹੇ ਕੇਰਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਖਤਰੇ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਮੰਨਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।”

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚੋਂ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਤੋਂ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਭੋਜਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1951 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗੀ ਪਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 1951 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।

ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ, ਨੰਦੂ ਅਤੇ ਅੱਬਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਬਾਕੀ ਅੱਠ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਧਾਰਾ 3 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। (1) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਫ਼ਸਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। (2) ਉਪਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ, ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਦੇ ਆਮ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ, ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਕਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਗ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਉਸਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਜੁਬਾਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਫੇਲ ਦੀ ਥਾਪ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਬਾਨੀ ਐਲਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਧਰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜੁਬਾਨੀ ਨੋਟਿਸ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡਿੱਗੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਛੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਫ਼ਸਲਾਂ ਲਈ ਡਿੱਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ 1951 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 1951 ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਤੰਬਰ, 1952 ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਚੁਣਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਟੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਰਚਨਾਤਮਕ ਕਬਜ਼ਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ, 1952 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਸਲ 'ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ 1952 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ।

ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਉਣ ਦਾ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਅਸਟਾਪੇਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ ਮੇਟਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਬਾਂਬੇ ਸਟੇਟ (1), ਅਤੇ ਸਈਦ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਭੋਪਾਲ ਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ (2)। ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਰਹਿਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਟਾਪੇਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਕਾਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ-ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.,—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ , ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸ੍ਰੀ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।